

Sygn. akt IC 1641/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 grudnia 2017 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział I Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący	SSO Alina Gąsior
Protokolant	stażysta Katarzyna Pielużek

po rozpoznaniu w dniu 14 grudnia 2017 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z powództwa K. F.

przeciwko (...) S.A. w W.

o zadośćuczynienie, odszkodowanie

- zasądza od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powódki K. F. kwotę 43.000 (czterdzieści trzy) tysiące tytułem zadośćuczynienia z ustawowymi odsetkami od dnia 31 lipca 2014 roku do dnia zapłaty i z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty;
- zasądza od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz powódki K. F. kwotę 659,00 (sześćset pięćdziesiąt dziewięć) złotych tytułem odszkodowania z ustawowymi odsetkami od dnia 31 lipca 2014 roku do dnia zapłaty i z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty;
- ustala, iż pozwany (...) S.A. w W. ponosi odpowiedzialność na przyszłość za ewentualne skutki wypadku z dnia 4 lipca 2013 roku;
- oddala powództwo w pozostałym zakresie;
- znosi wzajemne między stronami koszty zastępstwa procesowego;
- nakazuje ściągnąć od pozwanego (...) S.A. w W. na rzecz Skarbu Państwa Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim kwotę 2.183,00 (dwa tysiące sto osiemdziesiąt trzy) złote tytułem opłaty sądowej i kwotę 748,60 (siedemset czterdzieści osiem 60/100) złotych tytułem zwrotu wydatków od uwzględnionej części powództwa;
- nie obciąża powódki K. F. kosztami sądowymi od oddalonej części powództwa, przejmując je na rachunek Skarbu Państwa.

Sygn. akt I C 1641/14

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 1 grudnia 2014 r. powódka K. F., reprezentowana przez pełnomocnika, wniosła o zasądzenie od pozwanego (...) S.A. w W. na jej rzecz kwoty 70.000 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami

od dnia 18 października 2013 r. do dnia zapłaty, kwoty 13.304,10 zł tytułem odszkodowania wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 18 października 2013 r. do dnia zapłaty oraz o ustalenie odpowiedzialności pozwanego za następstwa wypadku mogące powstać w przyszłości. Ponadto wniosła o zasądzenie od pozwanego na jej rzecz kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W uzasadnieniu wskazała, iż w dniu 4 lipca 2013 r. uległa wypadkowi, którego sprawca posiadał ubezpieczenie OC wykupione w pozwanym towarzystwie. W toku postępowania likwidacyjnego pozwany uznał swoją odpowiedzialność, jednakże wypłacone przez niego świadczenia są nieadekwatne do rozmiaru doznanej przez nią szkody, poza tym powódka zakwestionowała zasadność przyjęcia przez pozwanego 40% przyczynienia się do powstania szkody. Następnie powódka podniosła, iż na skutek wypadku doznała obrażeń ciała, które spowodowały znaczne cierpienia i utrudnienia w jej życiu codziennym, zaś dolegliwości z nimi związane trwają do dziś. Na skutek odniesionych obrażeń musiała także korzystać z opieki osób trzecich.

W odpowiedzi na pozew z dnia 10 lutego 2015 r. pozwany, reprezentowany przez pełnomocnika, wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powódki na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pozwany zakwestionował żądanie co do zasady jak i co do wysokości, a także podniósł zarzut przyczynienia się powódki do powstania szkody w wysokości 40% z uwagi na brak zapiętych pasów bezpieczeństwa. W uzasadnieniu pozwany wskazał, iż wypłacona dotychczas kwota zadośćuczynienia w pełni rekompensuje krzywdę doznaną przez powódkę, zaś w zakresie odszkodowania powódka nie udowodniła żądania. Ponadto pozwany zakwestionował sposób liczenia odsetek, wskazując, iż należą się one dopiero od dnia wyrokowania.

Na rozprawie w dniu 22 czerwca 2017 r. strona powodowa uznała zarzut przyczynienia się poszkodowanej do powstania szkody do wysokości 25%.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 04 lipca 2013 roku około godziny 12.35 w miejscowości R., na skrzyżowaniu ulic (...) kierujący samochodem ciężarowym marki V. (...) o nr rej.: (...) D. F. nie udzielił pierwszeństwa przejazdu prawidłowo jadącemu pojazdowi osobowemu marki B. o nr rej. (...), na skutek czego doszło do zderzenia obu pojazdów.

Bezpośrednią i jedyną przyczyną zaistnienia wypadku było zachowanie kierującego pojazdem marki V. (...) D. F.. Pasażerką samochodu V. (...) była jego żona powódka K. F..

Przeciwko sprawcy wypadku nie było prowadzone postępowanie karne wobec braku wniosku o ściganie pochodzącego od osoby uprawnionej.

/dowód: akta postępowania przygotowawczego KPP R. RSD 1043/13: notatka urzędowa k.1-1v, opinia biegłego z zakresu techniki samochodowej k.45-64, postanowienie o umorzeniu śledztwa k.68-69/

Z miejsca wypadku powódka została przewieziona do Szpitala (...) w R., gdzie rozpoznano u niej wstrząśnienie mózgu, złamanie przedniej ściany kości szczękowej prawej, złamanie bocznej ściany oczodołu prawego, złamanie kości nosa, liczne rany szarpane twarzy, złamanie wyrostków kolczastych C6 i C7, złamanie wyrostków poprzecznych (...) i (...) po prawej stronie, stłuczenie klatki piersiowej, odmę opłucną prawostronną, złamanie końca barkowego obojczyka prawego, liczne rany szarpane kończyny górnej prawej, stłuczenia i rany tłuczone obu kolan. Powódka była hospitalizowana na Oddziale Chirurgicznym Ogólnym w okresie od 4 do 24 lipca 2013 r. Podczas pobytu wykonano u niej drenaż opłucnej. Z uwagi na tworzące się bliznowce powieki górnej oka prawego i łuku brwiowego oraz kolana lewego, ponownie przebywała tam w okresie od 25 do 27 listopada 2013 r. Podczas pobytu dokonano wycięcia bliznowców i plastykę skóry powieki oraz łuku brwiowego prawego. Powódka z powodu skrzywienia przegrody nosowej przebywała także na Oddziale Otolaryngologicznym w okresie od 4 do 7 lutego 2014 r., wtedy też wykonano u niej plastykę przegrody nosowej.

/dowód: dokumentacja lekarska k.15-21/

K. F. po wyjściu ze szpitala wróciła do domu, gdzie wraz z mężem i małym dzieckiem mieszkała u swoich rodziców.

Powódką opiekowali się członkowie rodziny. Przez dwa miesiące miała problemy z poruszaniem się. Nie korzystała z rehabilitacji.

Do całkowitej sprawności po wypadku powódka wróciła po pół roku od zdarzenia. W czerwcu 2014 roku wróciła do pracy. Powódka prowadzi z mężem działalność w zakresie handlu warzywami i owocami, sprzedaż trwa w okresie od maja do listopada.

Po wypadku powódka cierpiała na bóle żeber, kolana i głowy. Zążywała leki przeciwbólowe. Obecnie przy zmianach pogody odczuwa bóle głowy, obojczyka, bolą ją wtedy także miejsca po szwach. Zążywa wówczas leki przeciwbólowe. Powódka odczuwa lęk, gdy jeździ samochodem, zarówno jako kierowca jak i pasażer.

Powódka ma blizny na twarzy, szyi i nogach. Wstydzi się swoich blizn. Stara się je ukrywać. Nadal stosuje maści.

/dowód: zeznania świadka D. P. (1): nagranie 00:09:32-00:18:02, protokół k.123v, płyta k.126, zeznania świadka D. P. (2): nagranie 00:18:02-00:29:49, protokół k.124, płyta k.126, zeznania świadka E. P.: nagranie 00:29:49-00:38:22, protokół k.124-124v, płyta k.126, zeznania powódki: nagranie 00:02:46-00:11:44, protokół k.289v, płyta k.291/

Powódka poniosła koszty leczenia 1.361,05 zł, obejmujące koszt usług stomatologicznych oraz koszt zakupu leków.

/dowód: faktury i rachunki k.22-26/

W wyniku wypadku powódka w zakresie ortopedii doznała trwałego uszczerbku na zdrowiu w wysokości:

- 5% według poz. 100 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18.12.2002 r. - złamanie obojczyka prawego wygojone w poprawnym ustawieniu bez istotnej dysfunkcji ruchowej,
- 3% według poz. 91 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18.12.2002 r. - złamanie wyrostków poprzecznych (...) i (...), złamanie wyrostków kolczastych C6 i C7 odcinka szyjnego i piersiowego wygojone bez istotnych ograniczeń ruchowych i zniekształceń;

Ocena uszczerbku obejmuje odchylenia statyczno-dynamicznych narządu ruchu tj. ograniczenia ruchowe, zniekształcenia i zmiany wtórne przedmiotowe pourazowe. Nie obejmuje zespołu bólowego jak i samego urazu głowy ze wstrząśnieniem mózgu i złamaniami twarzoczaszki.

Stopień cierpienia fizycznych z zakresu ortopedii był umiarkowany przez okres ok. 2 miesięcy.

Powódka wymagała pomocy osób trzecich średnio ok. 3 godzin przez okres ok. 6 tygodni.

Koszt leków przeciwbólowych wynosił ok. 50zł. Koszt zakupu ortezy przy refundacji 90% przez NFZ wynosi 120 zł.

Rokowania są stabilne. Obecnie wydolność narządu ruchu powódki jest dobra. W zakresie narządu ruchu rokowania są pomyślne, nie należy spodziewać się istotnych powikłań.

Przedmiotowy uraz z punktu widzenia ortopedycznego nie spowodował ostatecznie istotnych ograniczeń, zniekształceń i powikłań pourazowych w obrębie kręgosłupa i barku prawego.

/dowód: opinia biegłego ortopedy k.146-147/

W wyniku wypadku powódka nie doznała uszczerbku w zakresie neurologicznym. Przeżyty uraz głowy ze wstrząśnieniem i uraz kręgosłupa ze złamaniem wyrostków poprzecznych (...) i (...) oraz kolczystych C6 i C7 nie spowodował powstania trwałego lub długotrwałego uszczerbku manifestującego się objawami neurologicznymi.

Zgłaszane przez powódkę okresowe bóle nie były przedmiotem leczenia.

/dowód: opinia biegłego neurologa k.159-159v/

W wyniku wypadku powódka w zakresie laryngologii doznała urazu głowy ze wstrząśnieniem mózgu, złamania kości nosa z przemieszczeniem, złamania przedniej i bocznej ściany zatoki szczękowej prawej oraz tylnej ściany zatoki czołowej lewej z przemieszczeniem odłamów kostnych do światła zatoki szczękowej, złamania bocznej ściany oczodołu prawego oraz ran szarpanych twarzy. Obrażenia te spowodowały powstanie u powódki trwałego uszczerbku na zdrowiu w wysokości:

- 5% w oparciu o poz. 20b) rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18.12.2002 r.,
- 2% w oparciu o poz. 24a) rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18.12.2002 r.;

Powódka nie wymagała z przyczyn laryngologicznych opieki innej osoby oraz nie wymagała specjalnej diety (poza leczeniem szpitalnym), nie wymagała ponoszenia kosztów leczenia, które było przeprowadzone w ramach świadczenia NFZ, a także nie wymagała rehabilitacji z przyczyn laryngologicznych.

Rokowanie na przyszłość jest dobre, nie można jednak wykluczyć okresowych bólów głowy, których koszt leczenia wynosi około 20-50 zł miesięcznie.

/dowód: opinia biegłego otolaryngologa k.165-166

W wyniku wypadku w dniu 04.07.2013 r. u powódki doszło do złamania szczęki wygojonego z pourazową artropatią w prawym stawie skroniowo żuchwowym, do częściowego uszkodzenia I gałęzi nerwu trójdzielnego prawego, powstania licznych blizn skóry twarzy, złamania szkliwa korony zęba 21. W związku z doznanymi obrażeniami powódka doznała uszczerbku na zdrowiu w wysokości:

- 5% wg poz. B 24b rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18.12.2002 r. - wygojone złamanie kości szczęki z artropatią w prawym stawie skroniowo żuchwowym,
- 10% wg poz. A 14 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18.12.2002 r. - uszkodzenie nerwu trójdzielnego,
- 0% uszkodzenie zębów przednich szczęki;

Powódka odczuwała dolegliwości bólowe w okresie gojenia się złamania, tj. w okresie do 6 tygodni. Dolegliwości te stopniowo wycofywały się.

Powódka ze względów chirurgicznych w obrębie szczęki nie wymagała opieki osób trzecich.

Powódka wymaga dalszego leczenia dolegliwości w prawym stawie skroniowo-żuchwowym i nerwu trójdzielnego prawego.

Uszczerbek z zakresu otolaryngologii z pkt B 24 a nie sumuje się z uszczerbkiem z zakresu chirurgii szczękowej z pkt B 24 b.

/dowód: opinia biegłego chirurga szczękowego k.176-177v, uzupełniająca opinia biegłego chirurga szczękowego k.192-192v, k.202-202v/

Stały uszczerbek na zdrowiu będący wynikiem istniejących zniekształceń bliznowatych twarzy powoduje u powódki stały uszczerbek w wysokości:

- 5% wg poz. 19A rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18.12.2002 r. - uszkodzenie powłok twarzy (blizny i ubytki) - oszpecenie bez zaburzeń funkcji w zależności od rozmiarów blizn i ubytków w powłokach twarzy
- 2% wg poz. 19A per analogiam rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18.12.2002 r. - uszczerbek na zdrowiu będący wynikiem istniejących zniekształceń bliznowatych przedramienia. Ponieważ w rozporządzeniu brak jest punktu, który odnosi się do tego typu zniekształceń, należało zastosować punkt 19A rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18.12.2002 r. Przedramię nie jest tak mocno eksponowaną częścią naszego ciała jak twarz, zatem orzekany na podstawie punktu 19A uszczerbek w innych okolicach ciała musi być odpowiednio niższy.
- 3% (P-1% L-2%) wg poz. 156 - uszczerbek na zdrowiu będący wynikiem istniejących zniekształceń bliznowatych kolana

Dolegliwości bólowe wynikające z obrażeń odniesionych w wypadku były bardzo duże przez okres około 2 tygodni, przez następne 4 tygodnie umiarkowane i stopniowo ustępowały. Kolejne dolegliwości wiązały się z koniecznością poddania się łącznie czterem dodatkowym zabiegom operacyjnym (2 x plastyka przegrody i 2 x plastyka blizn). Każda z tych operacji powodowała dość duże dolegliwości bólowe przez okres około 1 tygodnia.

Istniejące u powódki blizny mogą obecnie i w przyszłości powodować bardzo niewielkie dolegliwości pod postacią przeczulicy lub dawać uczucie pociągania czy nadmiernego napięcia.

Przez 3 tygodnie od wypadku powódka przebywała w szpitalu. W czasie pobytu w szpitalu nie wymagała pomocy osób trzecich. Po wyjściu ze szpitala główne ograniczenia wynikały z urazu kolan i głowy.

Stosowanie w celu pielęgnacji blizn pourazowych i pooperacyjnych żelu C. (k.25-26) było w pełni uzasadnione ze względu na przerostowy charakter blizny. Uzasadnione są również wydatki z paragonu, w tym maść z witaminą A (k.85).

Blizny powódki powodują trwałe znaczne oszpecenie powódki. Nie jest możliwe całkowite usunięcie istniejących blizn ani w drodze operacji plastycznej ani poprzez leczenie zachowawcze. Obecnie blizny, zwłaszcza blizna na czole (niedawno operowana) wymagają natłuszczenia powszechnie dostępnymi maściami jeszcze przez okres około 1 roku. (np. A. maść - 1 opakowanie na miesiąc koszt około 7 zł.)

/dowód: opinia biegłego chirurga plastycznego k.220-224/

Powódka w chwili zdarzenia nie miała zapiętych pasów.

/okoliczność przyznana przez powódkę: nagranie 00:02:46-00:105:35, protokół k.289v, płyta k.291/

Jeśli pasażer pojazdu nie ma zapiętych pasów, może uderzyć głową w szybę, a klatką piersiową w deskę rozdzielczą.

W Polsce istnieje obowiązek zakładania pasów bezpieczeństwa. W badaniach stwierdzono, że stosowanie pasów bezpieczeństwa zmniejsza ryzyko śmierci w wypadkach samochodowych średnio do około 45%, a ciężkich obrażeń ciała do 50%.

Obecnie powszechnie używa się pasów trzypunktowych i bezwładnościowych jako łatwych w obsłudze i dających możliwie najlepsze zabezpieczenie w razie zaistnienia wypadku. Część barkowa taśmy pasa stabilizuje klatkę piersiową, nie dopuszczając do znacznego i gwałtownego przemieszczenia tułowia do przodu w skutek działania sił bezwładności. Część biodrowa natomiast stabilizuje ciało na poziomie obręczy miednicznej, zabezpieczając dolną część tułowia i pośrednio kończyny dolne przed przemieszczeniem do przodu i na boki. Dzięki temu poddawane dużym przeciążeniom ciało nie uderza w deskę rozdzielczą, kierownicę i szybę przednią. Pasy bezpieczeństwa zabezpieczają przed wyrzuceniem z pojazdu.

Gdyby pasażerka miała zapięte pasy bezpieczeństwa, to obrażenia mogłyby być o wiele lżejsze.

/dowód: opinia biegłego z zakresu medycyny sądowej k.269/

D. F. w dniu wypadku posiadał obowiązkowe ubezpieczenie posiadaczy pojazdów mechanicznych odpowiedzialności cywilnej wykupione w pozwanym zakładzie ubezpieczeń.

Właścicielem pojazdu V. (...) była powódka.

/dowód: akta szkody - pismo (...) w R. k.60, notatka urzędowa k.89/

W postępowaniu likwidacyjnym pozwany przyjął przyczynienie się powódki na poziomie 40% i decyzją z dnia 16 października 2013 r. wypłacił powódce kwotę 6.000 zł tytułem zadośćuczynienia, decyzją z dnia 18 października 2013 r. kwotę 21.000 zł tytułem zadośćuczynienia i decyzją z dnia 28 kwietnia 2014 r. pozwany wypłacił powódce dalszą kwotę zadośćuczynienia w wysokości 6.000 zł, a także odszkodowanie z tytułu kosztów opieki w wysokości 637,29 zł oraz z tytułu kosztów leczenia w wysokości 600 zł.

Powódka pismem z dnia 30 lipca 2014 r. wezwała pozwanego do zapłaty dalszej kwoty zadośćuczynienia w wysokości 120.000 zł, a także odszkodowania w wysokości 361,05 zł tytułem zwrotu poniesionych kosztów leczenia i rehabilitacji oraz w wysokości 12.943,05 zł tytułem zwrotu kosztów opieki.

/dowód: wezwanie do zapłaty wraz z kopertą k.62-66, decyzje k.77-78, k.59/

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługuje na częściowe uwzględnienie.

Powódka wniosła o zasądzenie kwoty 70.000 zł tytułem zadośćuczynienia. Pozwany kwestionował roszczenie co do wysokości oraz podniósł zarzut przyczynienia się poszkodowanej do powstania szkody w wysokości 40%. Powódka uznała zarzut do wysokości 25%.

Bezsporne w niniejszej sprawie było zaistnienie wypadku z dnia 4 lipca 2013 r., jak również obowiązek naprawienia powstałej w wyniku tego wypadku szkody przez pozwanego. W toku postępowania pozwany nie kwestionował swej odpowiedzialności. Kwestią bezsporną pomiędzy stronami był również rodzaj obrażeń, jakich doznała powódka na skutek wypadku oraz ich konsekwencje zdrowotne. Pozwany nie kwestionował związku tych obrażeń z wypadkiem komunikacyjnym. Sporna była natomiast kwestia stopnia przyczynienia się powódki do powstania szkody.

Podstawą odpowiedzialności pozwanego za poniesioną przez powódkę szkodę w wyniku wypadku komunikacyjnego jest przepis art. 822 kc. Zgodnie z tym przepisem zakład ubezpieczeń przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo osoba, na której rzecz została zawarta umowa ubezpieczenia. Przy czym zakład ubezpieczeń odpowiada z tytułu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych za szkodę na osobie wyrządzoną przez kierowcę pojazdu jego posiadaczowi tak np. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 2007 r., III CZP 146/06, OSNC 2007 nr 11, poz. 161, str. 20).

Zobowiązanie do zapłaty odszkodowania z tytułu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ma więc ze swej istoty charakter akcesoryjny. Zatem tylko wtedy, gdy ubezpieczony stanie się zgodnie z przepisami prawa cywilnego odpowiedzialny za szkodę wyrządzoną osobie trzeciej, dochodzi do powstania odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń wobec tej osoby z tytułu ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej. Odpowiedzialność sprawcy wypadku D. F. wobec powódki będącej pasażerką pojazdu przez niego prowadzonego wynika z art. 436 § 2 zd. 2 kc i jest to odpowiedzialność na zasadzie winy. W niniejszej sprawie istnieje zatem podstawa do przypisania pozwanemu odpowiedzialności wynikającej z umowy OC. Odpowiedzialność ta nie była przez niego kwestionowana.

Podstawą prawną żądania zadośćuczynienia przez powoda jest art. 445 § 1 kc, stosownie do treści którego Sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę w wypadku uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia.

Zgodnie z treścią przepisu art. 361 §1 kc zobowiązany do odszkodowania ponosi odpowiedzialność tylko za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła.

Celem zadośćuczynienia jest zrekompensowanie osobie poszkodowanego krzywdy doznanej wskutek cierpień fizycznych (ból i innych dolegliwości) oraz cierpień psychicznych (ujemnych uczuć przeżywanych w związku z doznanymi cierpieniami fizycznymi lub następstwami uszkodzenia ciała albo rozstroju zdrowia). Pojęcie „sumy odpowiedniej” użyte w art. 445 § 1 kc w istocie ma charakter niedookreślony, niemniej jednak w judykaturze wskazane zostały kryteria, którymi należy się kierować przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia. Zadośćuczynienie ma przede wszystkim mieć walor kompensacyjny, a więc jego wysokość nie może być symboliczna, lecz musi mieć jakąś wartość ekonomicznie odczuwalną. Przy uwzględnieniu rozmiaru krzywdy musi wysokość zadośćuczynienia być utrzymana w rozsądnych granicach, odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa (por. wyrok Sądu Najwyższego z 28 września 2001 roku, III CKN 427/00, Lex nr 52766). Zadośćuczynienie ponadto powinno być stosowne do doznanej krzywdy oraz uwzględniać wszystkie zachodzące okoliczności, w szczególności winne być wzięte pod uwagę takie okoliczności jak nasilenie cierpień, długotrwałość choroby, rozmiar kalectwa, trwałe następstwa zdarzenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 lipca 1977 r., IV CR 266/77).

Sąd, oceniając krzywdę, bierze pod uwagę wszelkie ujemne następstwa uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia w sferze cierpień fizycznych jak i psychicznych. Nie tylko trwałe, lecz także przemijające zaburzenia w funkcjonowaniu organizmu polegające na znoszeniu cierpień psychicznych mogą usprawiedliwiać przyznanie zadośćuczynienia pieniężnego na podstawie art. 445 § 1 kc (por. wyrok SN z dnia 20 marca 2002 r., V CKN 909/00).

Ustalając uszczerbek na zdrowiu Sąd oparł się na załączonych do akt sprawy dokumentach, zeznaniach świadków i opiniach biegłych.

Sąd podziela wnioski z opinii biegłych wydanych w niniejszym postępowaniu. Opinie te są pełne, jasne i logiczne oraz po uzupełnieniu nie zostały skutecznie zakwestionowane przez strony. Biegli ustalili wysokość uszczerbku w zakresie swojej dziedziny w oparciu o załącznik rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 18 grudnia 2002 r. I tak trwały uszczerbek powódki w zakresie ortopedii wynosi 8%, neurologii – 0%, laryngologii 7%, chirurgii szczękowej – 15% oraz chirurgii plastycznej – 10%. Przy czym uszczerbek z zakresu laryngologii z pkt B 24a nie sumuje się z uszczerbkiem z zakresu chirurgii szczękowej z pkt B 24b. Łącznie powódka doznała zatem 40% trwałego uszczerbku na zdrowiu.

W niniejszej sprawie przy ocenie wysokości należnego powódce zadośćuczynienia Sąd miał na uwadze wszystkie okoliczności sprawy, mające wpływ na jego wysokość, a więc nie tylko procentowy rozmiar uszkodzeń ciała, ale również młody wiek poszkodowanej, nasilenie i długotrwałość cierpień oraz następstwa zdarzenia w sferze życiowej, w tym również zawodowej. Powódka przed wypadkiem był osobą zdrową i sprawną, aktywną na tle zawodowym i rodzinnym. Po wypadku stan jej zdrowia uległ zmianie. Powódka miała problem z poruszaniem się, nie była w stanie wykonywać obowiązków rodzinnych wobec małego dziecka jak również prowadzić działalności, wymagała pomocy innych osób. Do chwili obecnej odczuwa skutki wypadku w zakresie dolegliwości bólowych, lęków podczas jazdy samochodem oraz dyskomfortu z uwagi na blizny.

Pozwany, likwidując szkodę powstałą u powódki, wypłacił jej świadczenie w kwocie 33.000 zł tytułem zadośćuczynienia (przed pomniejszeniem o przyczynienie się kwota 55.000 zł). W świetle materiału dowodowego zebranego w sprawie uznać należy, że wypłacone przez pozwanego zadośćuczynienie jest zbyt niskie i nieadekwatne do doznanych przez powoda uszkodzeń ciała oraz cierpień.

Sąd uznał, iż odpowiednią sumą tytułem zadośćuczynienia należącej powódce winna być kwota około 128.000 zł. Zadośćuczynienie w tej wysokości w ocenie Sądu nie jest wygórowane, a jednocześnie jest świadczeniem na tyle wymiernym ekonomicznie, aby zrekompenzować powódce krzywdę.

Pozwany podniósł zarzut przyczynienia w wysokości 40%, zaś powódka uznała go w zakresie 25%.

Zgodnie z treścią art. 362 kc jeżeli poszkodowany przyczynił się do powstania lub zwiększenia szkody, obowiązek jej naprawienia ulega odpowiedniemu zmniejszeniu stosownie do okoliczności, a zwłaszcza do stopnia winy obu stron. Przyczynienie poszkodowanego ma miejsce wówczas, gdy szkoda jest skutkiem nie tylko zdarzenia, z którym ustawa łączy obowiązek odszkodowawczy innego podmiotu, ale także zachowania się samego poszkodowanego. Przyczynieniem się do powstania (zwiększenia) szkody jest zachowanie poszkodowanego, które zakwalifikować można jako co najmniej obiektywnie nieprawidłowe.

W niniejszej sprawie bezsporne było, iż powódka w czasie wypadku nie miała zapiętych pasów. Zgodnie z opinią biegłego z zakresu medycyny sądowej, gdyby miała ona zapięte pasy bezpieczeństwa, to obrażenia mogłyby być o wiele lżejsze. Jednocześnie biegły wskazał, iż użycie pasów bezpieczeństwa zmniejsza ryzyko śmierci w wypadkach samochodowych średnio do około 45%, a ciężkich obrażeń ciała do 50%.

W ocenie Sądu powódka swoim zachowaniem przyczyniła się do zwiększenia szkody w wymiarze 40%. W ocenie Sądu zapięty pas bezpieczeństwa zapewniłby poszkodowanej szansę na uniknięcie rozległych urazów twarzy i klatki piersiowej.

Mając powyższe na uwadze, uwzględniając stopień przyczynienia się poszkodowanej oraz odliczając wypłacone już świadczenie odszkodowawcze kwota należna powódce wynosić winna 43.000 zł i taką też kwotę Sąd zasądził tytułem zadośćuczynienia. W pozostałym zakresie zaś Sąd powództwo oddalił jako niezasadne.

Sąd zasądził od powyższej kwoty odsetki ustawowe od dnia 31 lipca 2014 roku do dnia zapłaty oraz odsetki ustawowe za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty. Odsetki należą się, zgodnie z art. 481 kc, za samo opóźnienie w spełnieniu świadczenia, choćby więc wierzyciel nie poniósł żadnej szkody i choćby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik nie ponosi odpowiedzialności. Stanowią one zatem opartą na uproszczonych zasadach rekompensatę typowego uszczerbku majątkowego doznanego przez wierzyciela wskutek pozbawienia go możliwości czerpania korzyści z należnego mu świadczenia pieniężnego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2000 r., II CKN 725/98). Jeżeli zobowiązany nie płaci zadośćuczynienia w terminie wynikającym z przepisu szczególnego lub w terminie ustalonym zgodnie z art. 455 in fine kc, uprawniony nie ma możliwości czerpania korzyści z zadośćuczynienia, jakie mu się należy już w tym terminie. W konsekwencji odsetki za opóźnienie w zapłacie zadośćuczynienia należącego uprawnionemu powinny się należeć od tego właśnie terminu. Stanowiska tego nie podważa pozostawienie przez ustawę zasadzenia zadośćuczynienia i określenia jego wysokości w pewnym zakresie uznaniu sądu. Przewidziana w art. 445 § 1 (i art. 448 kc) możliwość przyznania przez sąd odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia za krzywdę nie zakłada bowiem dowolności ocen sądu, a jest jedynie konsekwencją niewymiernego w pełni charakteru okoliczności decydujących o doznaniu krzywdy i jej rozmiarze. Mimo więc pewnej swobody sądu przy orzekaniu o zadośćuczynieniu, wyrok zasądzający zadośćuczynienie nie ma charakteru konstytutywnego, lecz deklaracyjny (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2004 r., I CK 131/03, OSNC 2005, nr 2, poz. 40, z dnia 17 listopada 2006 r., V CSK 266/06, LEX nr 276339, z dnia 26 listopada 2009 r., III CSK 62/09, LEX nr 738354, i z dnia 18 lutego 2010 r., II CSK 434/09). Stanowisku temu nie sprzeciwia się również stosowanie się do zadośćuczynienia art. 363 § 2 kc (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 maja 1990 r., II CR 225/90, LEX nr 9030). Wyrażona w tym przepisie, korespondującym z art. 316 § 1 kpc, zasada, że rozmiar szeroko rozumianej szkody, a więc zarówno majątkowej, jak i niemajątkowej, ustala się, uwzględniając czas wyrokowania, ma na celu możliwie pełną kompensatę szkody ze względu na jej dynamiczny charakter - nie może więc usprawiedliwiać ograniczenia praw poszkodowanego (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2000 r., II CKN 725/98, i z dnia 16 kwietnia 2009 r., I CSK 524/08, OSNC-ZD 2009, nr D, poz. 106). Sąd miał jednak na uwadze, iż pozwany nie pozostaje w opóźnieniu co do kwot nie objętych „jego decyzją”, jeżeli poszkodowany po jej otrzymaniu lub wcześniej nie określił kwotowo swego roszczenia (por. wyrok SN

z 6 lipca 1999 r., III CKN 315/98, OSNC 2000/2/31/52). Powódka w toku postępowania sformułowała żądanie ponad wypłacone dotychczas kwoty w wezwaniu do zapłaty z 30 lipca 2014 r., przy czym postępowanie likwidacyjne trwało już od 2013 r. Dochodzona pismem kwota nie została jej wypłacona. Wobec tego uznać należy, iż pozwany popadł w opóźnienie w płatności, zwłaszcza, że stopień uszczerbku na zdrowiu doznany przez powódkę był mu znany już na etapie wydawania decyzji w październiku 2013 r. Powódka jednak nie wykazała, że zgłosiła szkodę i sformułowała żądanie, a tym samym że roszczenie było wymagalne, przed 30 lipca 2014 r. Dlatego też w pozostałym zakresie żądanie w przedmiocie odsetek Sąd oddalił.

Powódka żądała również odszkodowania obejmującego koszty leczenia.

Zgodnie z art. 444 § 1 zd 1 kc w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty. Obowiązek kompensaty kosztów obejmuje wszelkie niezbędne i celowe wydatki wywołane uszkodzeniem ciała lub rozstrojem zdrowia. W ramach odszkodowania, o którym mowa w art. 444 § 1 kc, pokryciu podlegają również koszty opieki sprawowanej nad poszkodowanym, choćby nawet opieka ta była roztoczona przez osoby bliskie, które nie żądają wynagrodzenia.

W niniejszej sprawie powódka wykazała, iż poniosła koszty leczenia w wysokości 1.361 zł. Uwzględniając przyczynienie się w wymiarze 40%, kwota należna z tytułu poniesionych kosztów leczenia wynosić winna 816 zł. Pozwany w toku postępowania likwidacyjnego wypłacił jej z tego tytułu 600 zł, a zatem należna powódce kwota tytułem kosztów leczenia wynosi 216 zł.

Ponadto powódka wniosła również o zasądzenie kosztów wynikających ze sprawowanej nad nią opieki.

W ramach odszkodowania, o którym mowa w art. 444 § 1 kc, pokryciu podlegają również koszty opieki sprawowanej nad poszkodowanym, choćby nawet opieka ta była roztoczona przez osoby bliskie, które nie żądają wynagrodzenia.

Analiza zebranego w sprawie materiału, w szczególności opinia biegłego ortopedy, wskazuje, iż powódka wymagała pomocy osób trzecich w wykonywaniu codziennych czynności w wymiarze ok. 3 godzin przez okres ok. 6 tygodni. Sąd do określenia kosztów opieki przyjął stawkę godzinową podaną przez powódkę w wysokości 7,06 zł, wyliczoną w oparciu o wynagrodzenie minimalne netto za pracę w 2013 r. w wysokości 1.181,38 zł podzielone przez liczbę godzin pracy w 2013 r. w wymiarze 2008 h. W ocenie Sądu stawka ta nie przekracza stawek za świadczenie usług opiekuńczych i specjalistycznych przez MOPS na terenie gminy powódki jak również nie jest wygórowana w odniesieniu do zakresu opieki, jaki był sprawowany nad nią. Powódce z tytułu opieki osób trzecich należy się od pozwanego kwota w wysokości ok. 1.800 zł (252 h x 7,06 zł) Pomniejszając powyższą kwotę o przyczynienie się powoda, należna kwota z tytułu opieki wynosi 1.080 zł. Pozwany w toku postępowania likwidacyjnego wypłacił powódce z tego tytułu kwotę 637 zł, a zatem należna powódce kwota tytułem kosztów opieki wynosi 443 zł.

Mając powyższe na uwadze, Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 659 zł tytułem odszkodowania (koszty leczenia + koszty opieki). W pozostałym zakresie zaś Sąd powództwo oddalił jako niezasadne.

Sąd zasądził od powyższej kwoty na podstawie art. 481 kc odsetki ustawowe od dnia 31 lipca 2014 roku do dnia zapłaty oraz odsetki ustawowe za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 roku do dnia zapłaty. Mając na uwadze rozważania poczynione przy ustalaniu odsetek należnych od zasądzonej kwoty zadośćuczynienia, wskazać należy, iż postępowanie likwidacyjne obejmowało kwoty i szkodę będące przedmiotem niniejszego postępowania, jednakże nie wcześniej niż od dnia 30 lipca 2014 r. Pozwany popadł w zwłokę uzasadniającą zasądzenie odsetek dzień później. W pozostałym zakresie Sąd oddalił powództwo w zakresie odsetek jako niezasadne.

Ponadto powódka zażądała ustalenia odpowiedzialności pozwanego na przyszłość za skutki wypadku z dnia 4 lipca 2013 r.

W sprawie o naprawienie szkody wynikłej z uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia zasądzenie określonego świadczenia nie wyłącza jednoczesnego ustalenia w sentencji wyroku odpowiedzialności pozwanego za szkody mogące powstać w przyszłości z tego samego zdarzenia.

Szkody na osobie nie zawsze powstają jednocześnie ze zdarzeniem, które wywołało uszkodzenie ciała. Są one z istoty swej rozwojowe. Poszkodowany z reguły nie może w chwili wszczęcia procesu dochodzić wszystkich roszczeń, jakie mogą mu przysługiwać z określonego stosunku prawnego. Następstwa bowiem uszkodzenia ciała są z reguły wielorakie i zwłaszcza w wypadkach cięższych uszkodzeń wywołują niekiedy skutki, których dokładnie nie można określić ani przewidzieć, gdyż są one zależne od indywidualnych właściwości organizmu, osobniczej wrażliwości, przebiegu leczenia i rehabilitacji oraz wielu innych czynników. Przy uszkodzeniu ciała lub doznaniu rozstroju zdrowia poszkodowany może określić podstawę żądanego odszkodowania jedynie w zakresie tych skutków, które już wystąpiły, natomiast nie może określić dalszych skutków jeszcze nie ujawnionych, których jednak wystąpienie jest prawdopodobne. Często bowiem nie da się przewidzieć wszystkich następstw rozstroju zdrowia, chociaż nie można wykluczyć wystąpienia w przyszłości dalszych następstw uszkodzenia ciała obok tych, które się już ujawniły. Art. 189 kpc nie stoi zatem na przeszkodzie jednoczesnemu wytoczeniu powództw o świadczenie i o ustalenie w sytuacji, gdy ze zdarzenia wyrządzającego szkodę w postaci uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia przysługują już poszkodowanemu określone świadczenia, ale z tego samego zdarzenia mogą się ujawnić w przyszłości inne jeszcze szkody, których dochodzenie nie jest na razie możliwe. Interesu poszkodowanego w żądaniu ustalenia odpowiedzialności pozwanego za szkody mogące powstać w przyszłości upatrywać trzeba w złagodzeniu trudności dowodowych w ewentualnym przyszłym procesie, a spowodowanych wpływem czasu między wystąpieniem zdarzenia wywołującego szkodę, a dochodzeniem jej naprawienia (tak. m.in. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 12 grudnia 2014 r., I ACa 858/14, L.).

Zgodnie z opinią biegłego chirurga szczękowego powódka wymaga dalszego leczenia dolegliwości w prawym stawie skroniowo-żuchwowym i nerwu trójdzielnego prawego, jak również biegły laryngolog i chirurg plastycznych nie wykluczyli istnienia dalszych dolegliwości bólowych. W ocenie Sądu istnieje zatem podstawa do przyjęcia, iż w przyszłości mogą ujawnić się dalsze następstwa rozstroju zdrowia powódki, a dalej że pozwany ponosi odpowiedzialność na przyszłość za ewentualne skutki wypadku z dnia 4 lipca 2013 roku.

Z uwagi na to, iż powództwo zostało uwzględnione częściowo w około 50%, Sąd na podstawie art. 100 zd. 1 kpc zniósł wzajemnie między stronami koszty zastępstwa procesowego.

Na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 100 zd. 1 kpc, Sąd nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim kwotę 2.183 zł tytułem opłaty sądowej i kwotę 748,60 zł tytułem zwrotu wydatków od uwzględnionej części powództwa.

Jednocześnie Sąd nie obciążył powódki kosztami procesu na podstawie art. 102 kpc, mając na uwadze jej sytuację osobistą i finansową, jak również charakter dochodzonego roszczenia.